

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28.03.2017

м. Івано-Франківськ

№ 01.1-07/17

ТЗОВ «ДОЦ Живиця»
вул.Коновальця, 132,
м.Івано-Франківськ, 76018

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного Комітету України, розглянувши подання другого відділу досліджень і розслідувань від 22.03.2017 № 37 та додані до нього матеріали,

ВСТАНОВИЛА:

З метою здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції територіальним відділенням проводилось дослідження ринку платних медичних послуг ультразвукової діагностики (далі - послуга УЗД), які надавалися дитячими медичними закладами м. Івано-Франківська протягом 2016 р. та січня-лютого 2017 р.

В ході дослідження встановлено, що одним із суб'єктів господарювання, що надає послуги УЗД є товариство з обмеженою відповідальністю «Діагностично-оздоровчий центр «Живиця», ідентифікаційний код 30831341, вул.Є.Коновальця, 132, м.Івано-Франківськ (далі – ТЗОВ «ДОЦ «Живиця», Товариство).

ТЗОВ «ДОЦ «Живиця» є юридичною особою, здійснює діяльність на підставі ліцензії МОЗ України на медичну практику серія АГ № 597353 від 22.02.2012р.

Основний вид діяльності за КВЕД 86.21 «Загальна медична практика». У розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" Підприємство є суб'єктом господарювання. Діяльність Товариства спрямована на надання діагностичних послуг. Місцем надання Товариством послуг УЗД є орендоване приміщення Обласної дитячої клінічної лікарні (вул.Є.Коновальця, 132, м.Івано-Франківськ).

У відповідності до вимог Закону України „Про захист економічної конкуренції”, Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженій розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605 (надалі Методика), територіальним відділенням проведено попередній аналіз ринку платних медичних послуг, в результаті якого встановлено.

Визначення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктом аналізу щодо визначення ринкового становища є суб'єкт господарювання – ТЗОВ «ДОЦ «Живиця» в частині надання платних послуг УЗД.

Покупцями (споживачами) послуги УЗД є пацієнти консультативної поліклініки Івано-Франківської обласної дитячої клінічної лікарні, яким необхідно отримати заключення УЗД обстеження.

Продавцями платної медичної послуги УЗД є суб'єкти господарювання, які мають право надавати цю послугу (мають на це відповідну ліцензію МОЗУ) та мають спеціальне обладнання – ультразвуковий апарат.

Визначення товарних меж ринку.

Згідно з Методикою, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів, у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Проведення УЗД - це діагностичний метод, заснований на отриманні зображення внутрішніх органів за допомогою звукових коливань високої частоти.

Платна послуга УЗД є товаром, надається згідно з функціональним призначенням.

Товарними межами ринку є платна послуга УЗД.

Визначення територіальних меж ринку.

Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Учасниками ринку проведення платних послуг УЗД та отримання необхідних замовнику результатів обстеження є лікувальні заклади та замовники (громадяни, пацієнти) цього товару.

Одним із чинників для визначення територіальних меж є місцезнаходження споживачів.

Оскільки проходження УЗД для отримання результатів поза межами місцезнаходження споживача призведе до зайвих витрат часу та коштів та в більшості випадків через стан здоров'я споживача не рекомендується транспортування на значній відстані, територіальними межами ринку є межі лікувального закладу - Івано-Франківської обласної дитячої клінічної лікарні та її консультативної поліклініки.

Часові межі ринку.

Відповідно до п.7.1. Методики та згідно вимог технологічної карти дослідження, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило 1 рік), протягом якого сукупність товарно-грошових відносин між продавцями та споживачами утворює ринок товару із сталою структурою. У межах м.Івано-Франківська протягом 2016 р. та січня-лютого 2017 р., склад продавців (надавачів даної послуги) не змінювався, тобто, структура даного ринку є сталою.

Отже, часовими межами ринку є 2016рік та січень-лютий 2017 року.

Бар'єри вступу (виходу) на ринки (з ринків) потенційних конкурентів.

Відповідно до пункту 1.2 Методики бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних умовах із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

Для вступу на ринок інших суб'єктів господарювання існують наступні *бар'єри*:

економічні - наявність значних вільних обігових коштів, матеріальної бази для закупівлі обладнання – апарату УЗД;

адміністративні – отримання ліцензії на медичну практику.

Крім ТзОВ «ДОЦ «Живиця», протягом 2016 р. та січня-лютого 2017 року платна послуга УЗД надавалась також Обласною дитячою клінічною лікарнею, що знаходиться на одній території з консультативною поліклінікою.

Установлення монопольного (домінуючого) становища.

Згідно частини 1 статті 12 Закону України „Про захист економічної конкуренції” суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо: на цьому ринку у нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

Згідно частини 4 статті 12 цього закону вважається, що кожен із двох чи більше суб'єктів господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо стосовно певного виду товару між ними немає конкуренції або є незначна конкуренція і щодо них, разом узятих, виконується одна з умов, передбачених частиною 1 цієї статті.

Дослідженням встановлено, що відповідно до частини 4 статті 12 Закону України „Про захист економічної конкуренції” ТзОВ «ДОЦ «Живиця» в територіальних межах Івано-Франківської обласної дитячої клінічної лікарні та її консультативної поліклініки у 2016р та січні-лютому 2017 р. мало ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг УЗД.

Динаміка зміни цін на послуги УЗД протягом досліджуваного періоду:

грн./од.послуги

УЗД	Період дії ціни послуги		
	01.01.16-31.07.16	01.08.16-31.12.17	01.01.17-28.02.17
Черевної порожнини/ серця	70,00	80,00	100,00
Нирок / Калитки/ Нейросонографія	60,00	70,00	80,00
Щитовидної залози/ геніталій/ лімфовузлів/ наднирників/ молочних залоз/ суглобів/ очей	70,00	80,00	80,00

Оскільки, на даний час відсутня на державному рівні методика обрахунку вартості послуги УЗД, то базою для визначення ціни послуги є розрахунок валових витрат, пов'язаних з безпосереднім наданням послуги. Згідно ст.11 Закону України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012р. №5007-VI на всі види продукції, товарів і послуг ціну встановлює сама установа (за винятком таких, стосовно яких здійснюється державне регулювання цін і тарифів).

Відповідно до 16 стандарту бухгалтерського обліку собівартість послуг складається з витрат, прямо пов'язаних з наданням послуг, а саме:

- прямих матеріальних витрат;
- прямих витрат на оплату праці;
- амортизації;
- вартості придбаних послуг, прямо пов'язаних з наданням послуг;
- інших прямих витрат.

Проаналізувавши отриману від ТзОВ «ДОЦ «Живиця» інформацію про вартість послуги УЗД, територіальним відділенням встановлено, що калькуляції Товариством не розроблялись, ціна на послуги встановлювалась на рівні діючих ринкових цін на аналогічні послуги.

Однак, при наданні послуг УЗД Товариство несе певні витрати: за оренду приміщення, обслуговування обладнання, комунальні платежі, на оплату праці адміністратора та 2-х лікарів, сплату податків та ін. Відсутність розрахунку економічно обґрунтованих витрат може призвести до застосування економічно необґрунтованих тарифів на послуги УЗД.

За умов значної конкуренції на ринку проведення послуги УЗД відбувалося б змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття, завдяки власним досягненням, переваг над іншими суб'єктами господарювання, що є змістом поняття конкуренції згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Товариство, в умовах значної конкуренції, було б вимушене застосовувати економічно обґрунтовані тарифи на свої послуги для утримування своєї позиції на ринку.

Отже, дії ТзОВ «ДОЦ «Живиця», які полягають у застосуванні необґрунтованих тарифів на послуги УЗД протягом 2016 року та січня-лютого 2017 року, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг УЗД, шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене та керуючись п.10 ст.14 Закону України „Про Антимонопольний комітет”, ст.46 Закону України „Про захист економічної конкуренції”, п.3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами, адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ :

Товариству з обмеженою відповідальністю «Діагностично-оздоровчий центр «Живиця», ідентифікаційний код 30831341, вул.Є.Коновальця, 132, м.Івано-Франківськ, вжити заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції” у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг УЗД, шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Рекомендації адміністративної колегії територіального відділення згідно із вимогами статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є обов'язковими для розгляду. Про результати їх розгляду необхідно повідомити територіальне відділення у **десятиденний строк** з дня їх отримання (76018, м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 6, Головоштамт, а/с № 22).

За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин

Члени колегії:

В. Тимків

А.Мажак

Н.Борищак